

HANDBOK FÖR VÅRDNADS- KODER (BDS)

Det här dokumentet innehåller en sammanställning av myndigheternas definitioner för de koder i befolkningsdatasystemet som gäller vårdnad om barn samt allmänna principer för registrering av vårdnadskoderna. Den här handboken är avsedd för experter som arbetar med beslut och avtal gällande vårdnad om barn. Handboken kan kompletteras – den uppdaterade anvisningen finns alltid i Tiimeri: Handbok för vårdnadskoder (BDS).

Praktiska frågor gällande de vårdnadsuppgifter som ska anmälas skickas till adressen:
foraldraskap@dvv.fi

Anvisningar om anmälan av vårdnadsuppgifter publiceras på sidan:
<https://dvv.fi/sv/anmalan-av-vardnadsuppgifter>

Uppgiftslämnaren kan vid behov kontakta adressen:
huollontuki@dvv.fi

Innehållsförteckning

1	Koder för vårdnadsuppgifter för barn	4
1.1	Anmälan av barnets vårdnadsuppgifter till befolkningsdatasystemet med hjälp av koder eller text	4
1.2	Användning av kodblanketten	5
1.3	Kodgrupper: Beslutsrättighet och Informationsrättighet	7
1.4	Indelning av koderna	7
	Indelning av beslutsrättigheterna	8
	Indelning av informationsrättigheterna	8
1.5	Beslutsrättigheter	9
1.5.1	P100 Namn	9
1.5.1.1	P101 Förnamn	9
1.5.1.2	P102 Efternamn	9
1.5.2	P200 Pass och övriga resedokument	10
1.5.3	P300 Alla social- och hälsovårdstjänster	10
1.5.3.1	P301 Alla socialvårdstjänster	11
1.5.3.2	P302 Alla hälsovårdstjänster	11
1.5.4	P400 Boendeort	12
1.5.4.1	P401 Boendeort i Finland	12
1.5.4.2	P402 Flytt utomlands	13
1.5.5	P500 Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning	13
1.5.5.1	P501 Småbarnspedagogik	13
1.5.5.2	P502 Undervisning och utbildning	13
1.5.6	P701 Medlemskap i religionssamfund	14
1.5.7	P702 Medborgarskap	14
1.5.8	P703 Modersmål och kontaktspråk	14
1.6	Informationsrättigheter	14
1.6.1	Ingen T-kod markerad	15
1.6.2	T000 All information om barnet	15
1.6.3	T100 Alla social- och hälsovårdstjänster	16
1.6.3.1	T101 Alla socialvårdstjänster	16
1.6.3.2	T102 Alla hälsovårdstjänster	17
1.6.4	T200 Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning	17
1.6.4.1	T201 Småbarnspedagogik	17
1.6.4.2	T202 Undervisning och utbildning	17
1.7	Övriga koder för vårdnad om barn (anges inte på blanketten)	17
1.7.1	A100 Barnets officiella adress (växelvist boende)	17
1.7.2	P998 Vårdnaden delad, inga uppgifter om rättigheter och övrigt innehåll	18
1.7.3	P999 Vårdnaden delad, uppdelningen finns i innehållstexten	18
1.8	Uppgiftsfördelning inom vårdnaden eller rätten att få information i fri text	19

2	Exempel och specialsituationer	20
2.1	Föräldrarna beslutar tillsammans om barnets hälsovårdstjänster, fadern beslutar ensam om barnets övriga ärenden.	20
2.2	Föräldrarna beslutar gemensamt om alla andra saker, utom om hälso- och sjukvård, som den andra vårdnadshavaren fattar beslut om ensam.	20
2.3	Vårdnadshavaren ges rätt att få information:	21
2.4	Beslutet innehåller förbud mot utlämnande av uppgifter	21
2.5	Ärenden som inte hör till vårdnaden ingår i beslutet	21
2.6	Ekonomiska ärenden:	22
2.7	Rättigheternas giltighet - start- och slutdatum:	23
2.8	Särskilda beslut gällande barnets hälsa, som alltid kräver alla vårdnadshavares samtycke	23
2.9	Den som utesluts från vårdnaden har talan i ärenden som gäller efternamnet.....	23
3	Länk till interoperabilitetsplattformen (YTI)	23

VERSIONSKONTROLL		
version nr	vad som har gjorts	datum/personö
1.0	FINAL-version släppt	2.11.2022/TR
1.1	Uppdaterad: 1.5.3; 1.5.3.1; 1.6.3; 1.6.3.1 och 1.6.3.2 på så sätt att inaktuell information har tagits bort och länkar till kanta.fi-sidor har lagts till. Text tillagd: Du kan kolla den aktuella situationen gällande Mina Kanta-sidors verksamhet och möjligheter att uträtta ärenden här https://www.kanta.fi/sv/mina-kanta-sidor och https://www.kanta.fi/sv/web/guest/skota-arenden-for-minderariga .	22.4.2022/TR
1.2	Uppdateringar till punkter som handlar småbarnspedagogik, undervisning och utbildning: föräldrade definitionstexter och en länk till en föräldrad dokument har avlägsnats. Lade till en hänvisning: Mer information om det finländska utbildningssystemet finns på undervisnings- och kulturministeriets webbplats (okm.fi).	2.11.2022/TR

1 Koder för vårdnadsuppgifter för barn

Lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt ändrades till vissa delar 1.12.2019. Utöver ändringarna i befolkningsdatasystemet (BDS) ansåg Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att man samtidigt kunde rätta till nuvarande missförhållanden genom att utveckla datastrukturen i BDS så att åtminstone största delen av informationen om barnets vårdnad kunde lagras i form av koder i BDS. Befolkningsdatalagen ([Lag om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata](#) (661/2009), 13 § 1 mom. 9 punkten) och den befolkningsdataförordning som utfärdats med stöd av den ([Statsrådets förordning om befolkningsdatasystemet](#) (128/2010) 8 § 1 mom. 3 punkten) föreskriver att informationen om barnets vårdnad ska registreras i befolkningsdatasystemet. Om personer som är föremål för registrering ska registreras i befolkningsdatasystemet uppgifter om vårdnad om barn och om vad vårdnaden omfattar. Vårdnadsuppgifterna som gäller barnet omfattar vårdnadshavarens uppgifter och rättigheter samt särskilda rättigheter som beviljats den andra föräldern eller någon annan person, om det finns beslut om sådana genom ett domstolsbeslut eller ett avtal som fastställts av socialnämnden. I regeringens proposition om ovan nämnda lag (RP 89/2008) konstateras att med de uppgifter som nämns i bestämmelsen avses uppgifter om vad **vårdnaden i huvudsak omfattar** som förordnas med stöd av lagen om vårdnad om barn och umgängesrätt ([Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt](#) 361/1983). Några närmare bestämmelser för hur vårdnadsuppgifter anges med koder finns inte.

Barnets vårdnadsuppgifter har hittills antecknats som fri text i befolkningsdatasystemet. Datastrukturen i befolkningsdatasystemet ändrades från och med 1.9.2020 så att barnets vårdnadsuppgifter också kan anges i form av koder. De kodangivna uppgifterna kan nyttjas digitalt och anger hur uppgiftsfördelningen gällande barnets vårdnad har gjorts och om rätt att få uppgifter har givits åt föräldern som skiljts från vårdnaden eller åt någon annan person. Den kodangivna informationen möjliggör elektronisk ärendehantering till skillnad från vårdnadsuppgifter som är lagrade som text. Målet med reformen är att främja elektronisk ärendehantering i ärenden som gäller barn samt att kunna anmäla barnets vårdnadsuppgifter på ett smidigt sätt. Reformen gjordes i två skeden. Det första skedet genomfördes som en pilotfas och omfattade ett begränsat antal uppgiftslämnare under september–oktober 2020. Vårdnadskoderna utvidgades till att användas i hela landet från och med 2.11.2020, men befolkningsdatasystemet har innehållit koder och det har varit möjligt att spara vårdnadsuppgifter med koder redan från 1.9.2020.

1.1 Anmälan av barnets vårdnadsuppgifter till befolkningsdatasystemet med hjälp av koder eller text

Barnets vårdnadsuppgifter kan anges till befolkningsdatasystemet antingen med koder eller som fri text. Om man samtidigt försöker använda både koder och text och det finns fler än en vårdnadshavare, kör textfältet över koderna, varvid elektronisk ärendehantering inte är möjlig. Om man vill att barnets ärende ska kunna hanteras elektroniskt, ska endast koder användas och textfältet lämnas tomt. Formuläret har ett eget fält för fri text som beskriver barnets vårdnadsuppgifter. Textfältet används endast om man kommit överens om sådant gällande vårdnadsuppgifterna eller rätten att få uppgifter, som inte har lämpliga koder.

Avsikten är inte att föra in koderna som sådana i mallarna för vårdnadsavtal. Uppgiftslämnaren använder den applikation som är avsedd för anmälan (HuoltoWeb) eller anmäler koderna till befolkningsdatasystemet via sitt eget system. Om anmälaren inte har elektroniska anmälningssmetoder till sitt förfogande, anmäler denna koderna skriftligen till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Det finns en separat kodblankett med alla koder. Det är inte obligatoriskt att skicka kodblanketten till MDB, men avtalet eller beslutet om vårdnaden måste alltid lämnas in. Om kodblanketten har bifogats avtalet/beslutet, registrerar MDB vårdnadskoderna huvudsakligen enligt blanketten. Vid behov kan handläggaren vid MDB kontrollera uppgifterna från texten i avtalet/beslutet och i sista hand fråga uppgiftslämnaren, varför det är viktigt att uppge anmälarens kontaktuppgifter på varje kodblankett.

Om det senare sker en ändring i vårdnadskoderna, även om den är liten – till exempel om man bestämt eller kommit överens om att en beslutanderätt upphör – ska anmälaren uppge vårdnadsuppgifterna på nytt i sin helhet, med hjälp av kodblanketten. De som gör anmälan elektroniskt skickar de ändrade uppgifterna via sitt eget system eller via HuoltoWeb.

Om ett beslut fattats eller ett avtal ingåtts innan BDS använde koder, men vårdnadsuppgifterna ännu inte införts i BDS, kan de införas som koder i BDS.

Om ett avtal/beslut som redan införts i BDS ändras, anmäls vårdnadsuppgifterna som vanligt med hjälp av kodblanketten och dessa anvisningar. Tingsrätten eller barnatillsyningsmannen kan också anmäla en vårdnad som redan förts in i BDS på nytt med koder, om man vill omvandla formatet från text till koder.

Om det är fråga om ett vårdnadsbeslut/-avtal som redan införts i BDS, kan MDB inte ändra dessa uppgifter till koder i efterhand på partens begäran, förutom i uppenbart klara fall. MDB har inte behörigheter att tolka beslutens innehåll och ge dem koder, men barnatillsyningsmannen eller tingsrätten kan anmäla uppgifterna på nytt med koder.

MDB kan alltid radera sådan information i vårdnadsuppgifternas textfält som inte hör dit, om den hindrar vårdnadshavarna från att uträtta ärendena elektroniskt.

1.2 Användning av kodblanketten

Vid behov fyller man i en egen kodblankett för varje barn samt barnets vårdnadshavare eller person med rätt till information.

Kodblanketten behöver inte användas om vårdnadshavarens rättigheter inte har begränsats på något sätt. Systemet utgår från att vårdnadshavaren har alla rättigheter, dvs. både besluts- och informationsrättigheter utan begränsning i alla ärenden som gäller barnet. Inga koder behöver då separat registreras i BDS, utan vårdnaden omfattar automatiskt alla rättigheter som direkt hör till vårdnadshavaren enligt lag. Om det finns fler än en vårdnadshavare, har alla vårdnadshavare automatiskt alla rättigheter. Om man inte angett koder för olika vårdnadshavare, har vårdnadshavarna samma rättigheter med lika rätt och beslutar således gemensamt om alla ärenden. Då fyller man inte heller i kodblanketten för någon av vårdnadshavarna.

Kodblanketten används när vårdnadshavarens beslutanderätt är begränsad eller när det finns en person som inte är barnets vårdnadshavare, men som har rätt till information. När man vill begränsa vårdnadshavarens beslutanderätt registreras alla de beslutsrättigheter som vårdnadshavaren har med koder, och de rättigheter som vårdnadshavaren inte har registreras inte. För en person som har rätt till information registrerar man med koder vilken information personen har rätt till.

Om man har registrerat samma rättigheter för fler än en vårdnadshavare är det fråga om delade rättigheter med gemensamma beslutsrättigheter. En vårdnadshavare kan emellertid ha ensamrätt till en fråga, men inte nödvändigtvis till alla registrerade rättigheter. Därför måste man alltid kontrollera beslutanderätten i BDS för varje vårdnadshavare för barnet, för att kontrollera vilka frågor en vårdnadshavare har ensamrätt till och vilka man beslutar om tillsammans.

Exempel: Om vårdnadshavarens (X) rättigheter inte är begränsade, men den andra vårdnadshavaren (Y) har koder som begränsar rättigheterna: då har X alla rättigheter, men Y endast de rättigheter som registrerats. Då får vårdnadshavare X ensam besluta om alla andra frågor, förutom dem som också är antecknade för Y och som vårdnadshavarna X och Y beslutar om tillsammans.

I vårdnadsuppgifterna införs ingen information om barnets boende och därför innehåller kodblanketten inte heller koden för den officiella adressen (A100), som används vid växelvist boende. Om MDB inför uppgifterna, registreras uppgifterna om växelvist boende i BDS direkt från beslutet/avtalet. Boendeuppgifter sparas aldrig heller i det fria textfältet.

Om texten om uppgiftsfördelning innehåller vårdnad som inte har en motsvarande kod, är det inte möjligt att ange en kod för uppgiftsfördelningen. Då införs vårdnaden i BDS med kodblanketten, där man anger vårdnaden som fritt formulerad text på den plats som reserverats för ändamålet. P- och T-koder samt fält med fri text kan inte användas parallellt av tekniska orsaker, dvs. man kan inte komplettera koderna med fri text. Om man har skrivit in en fri text i textfältet och också har angett P- eller T-koder, hindrar texten användningen av dessa koder, varvid vårdnadshavarna inte har tillgång till exempelvis barnets Mina Kanta-tjänster. Detta begränsar dock inte vårdnadshavarnas rätt att

inspektera och få barnets uppgifter i enlighet med gällande lagstiftning. Parterna i vårdnadsavtalet ska informeras om detta när avtalet ingås och om att vårdnadshavarna/de som har rätt att få information då ska använda sig av ett skriftligt vårdnadsbeslut eller -avtal för att styrka sina rättigheter.

Sådana uppgifter som inte ingår i vårdnaden får inte sparas i textfältet. Ett domstolsbeslut eller ett avtal om vårdnad om barnet innehåller också sådana uppgifter som inte hänför sig till de egentliga vårdnadsuppgifterna. Övriga uppgifter får inte förväxlas med vårdnadsuppgifterna i BDS, eftersom all fri text i dessa uppgifter hindrar vårdnadshavarna från att utträta ärenden elektroniskt. Med andra ord är det fria textfältet inte avsett för tilläggsuppgifter och det är inte tillåtet att spara uppgifter som inte hör till vårdnadsuppgifterna i fältet (se närmare i punkt [2.5](#)).

Informationsrättigheter anmäls aldrig för en vårdnadshavare. Även om vårdnadshavarens beslutanderätt begränsas, har vårdnadshavaren ändå alltid rätt att få information med direkt stöd av lagen i alla ärenden som gäller barnet. Sådana uppgifter sparas inte, även om de skulle finnas nämnda i domstolens beslut eller i avtalet.

Obs: Utnyttjandet av kodangiven information förutsätter att de elektroniska tjänsterna tekniskt kan skilja vårdnadshavarens rätt till information och beslutanderätt, dvs. den egentliga rätten att utträta ärenden, från varandra. Detta är dock inte alltid möjligt och e-tjänsten kan i praktiken hindra en vårdnadshavare, vars beslutanderätt har begränsats, att få information även om denna enligt lagen har rätt att få information. Vårdnadshavarens rätt till information kan då endast tillgodoses med traditionella ärendehanteringsmetoder. Parterna bör informeras om detta när avtalet ingås.

I vissa situationer som regleras i lag kan vårdnadshavarens rätt till information vara begränsad, men sådana lagstadgade begränsningar av rätten till information beaktas automatiskt i systemen och sparas inte i BDS (bl.a. 9 § i lagen om patientens ställning och rättigheter, 11 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, 12 § i lagen om klienthandlingar inom socialvården, 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och 93 § i adoptionslagen). Inte heller förbud mot utlämnande av uppgifter sparas i barnets vårdnadsuppgifter i BDS. Ingen information gällande begränsning av rätten att få uppgifter eller förbud mot utlämnande av uppgifter förmedlas vidare från det fria textfältet i vårdnadsuppgifterna.

Ekonomiska ärenden hör till barnets intressebevakning och inte till vårdnaden, så de antecknas inte i samband med uppgifterna om vårdnaden om barnet (varken med koder eller som öppen text). Ett förordnande om fördelning av vårdnadshavarnas uppgifter enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt eller en persons rätt till information påverkar inte skötseln av barnets ekonomiska angelägenheter, som hör till barnets intressebevakare. De myndigheter som behöver denna information hämtar uppgifterna i befolkningsdatasystemet separat från intressebevakningsuppgifterna eller direkt ur registret över förmynderskapsärenden. Barnets ekonomiska angelägenheter sköts i enlighet med lagen om förmyndarverksamhet av intressebevakaren. Uppgifterna om intressebevakningen sparas i BDS på en särskilt reserverad plats, separat från vårdnadsuppgifterna. Barnets intressebevakare är barnets vårdnadshavare eller någon annan intressebevakare som särskilt förordnats för barnet. Vårdnadshavaren kan också befrias från intressebevakarens uppgifter. I beslut som gäller vårdnad om barn finns dock mycket ofta också bestämmelser om skötseln av barnets ekonomiska angelägenheter eller egendom: eftersom dessa uppgifter inte är vårdnadsuppgifter, sparas de inte heller i vårdnadsuppgifterna. Vid behov kan man kontakta MDB:s förmyndarverksamhet. Om ett beslut om intressebevakning har fattats för barnet eller om vårdnadsbeslutet innehåller bestämmelser om skötseln av barnets ekonomiska angelägenheter eller egendom, utreder förmyndarverksamheten om dessa ska registreras i registret över förmynderskapsärenden, varifrån uppgifterna förmedlas elektroniskt och separat till BDS. Beslut om registeranteckningar i anslutning till intressebevakning för barnet fattas i den ordning som föreskrivs i lagen om förmyndarverksamhet och uppgifterna om intressebevakning förs in i befolkningsdatasystemet via förmyndarverksamheten, inte som vårdnadsuppgifter.

Det finns inget eget formulär för anmälan av ändringar. Om vårdnadsuppgifterna ändras (t.ex. en rättighet upphör/en ny rättighet införs utöver de tidigare), anmäler man alltid vårdnadsuppgifterna i sin helhet till MDB med kodblanketten. Beslutet/avtalet bifogas kodblanketten.

Om uppgiftslämnaren inte har använt kodblanketten även om uppgifterna helt klart kan anges med koder, kan MDB i princip ändå föra in uppgifterna med koder så att elektronisk ärendehantering inte hindras på grund av onödig text.

1.3 Kodgrupper: Beslutsrättighet och Informationsrättighet

Vårdnadsuppgifterna i befolkningsdatasystemet delas in i två grupper av koder: beslutsrättigheter och informationsrättigheter. Kodgrupperna heter "Beslutsrättigheter" och "Informationsrättigheter". Rättighetskoderna för beslutsrättigheter börjar med bokstaven P och koderna för informationsrättigheter med bokstaven T.

Obs: Kodgruppernas numrering skiljer sig från varandra (till exempel "alla social- och hälsovårdstjänster" har koden P300 i beslutsrättigheter, men koden T100 i informationsrättigheter).

Kodgruppen "Informationsrättigheter" innebär inte vårdnadshavarens rätt till information, utan rätten att få kodangiven information i befolkningsdatasystemet handlar alltid om någon annan än en vårdnadshavare, dvs. en person som antingen har förlorat vårdnaden eller någon annan person som står utanför vårdnadsförhållandet. För vårdnadshavaren markeras inte rätten att få uppgifter separat i befolkningsdatasystemet med koder, eftersom vårdnadshavaren i princip alltid har rätt att få alla uppgifter om sitt barn. Om vårdnadshavarens rätt till information på laglig grund har begränsats, beaktas detta med e-tjänsteleverantörens begränsningar, men det ska inte sparas i barnets vårdnadsuppgifter i BDS.

I BDS finns dessutom vårdnadsuppgifternas underkategorier P998 och P999 samt koden A100 för barnets officiella adress, men dessa saknas avsiktligt i kodblanketten. Vid växelvist boende behöver koden A100 för barnets officiella adress inte antecknas på kodblanketten, eftersom den sparas direkt från uppgifterna i beslutet/avtalet. Koderna P998 och P999 sparas inte manuellt, utan systemet producerar dessa koder automatiskt (se närmare i punkt [1.7](#)).

1.4 Indelning av koderna

Koderna är indelade i huvud- och underkategorier. Koderna för informationsrättigheter har tre nivåer (t.ex. T000 – T100 – T101), men koderna för beslutsrättigheter endast två nivåer (t.ex. P100 – P101). Om koden på huvudnivå används innehåller den automatiskt alla underkoder i denna grupp. Om man senare beslutar att nya underkoder för samma grupp läggs till en viss grupp i BDS, ingår dessa automatiskt i de vårdnadsuppgifter där man använt gruppens huvudkod.

Om en vårdnadshavare har koden P300, som omfattar alla social- och hälsovårdstjänster, dvs. de nuvarande underkoderna P301 och P302, och man senare utvidgar gruppen social- och hälsovårdstjänster (t.ex. lägger till P303, P304 osv.) i BDS, behöver vårdnadsbeslutet/-avtalet och de vårdnadskoder som lagrats i befolkningsdatasystemet inte ändras, utan koden P300 innehåller automatiskt också alla underkoder som lagts till i social- och hälsovårdstjänster. På motsvarande sätt, om den som har rätt att få information har koden T100, som omfattar rättigheten att få alla sekretessbelagda uppgifter om barnet gällande social- och hälsovårdstjänster, dvs. de nuvarande underkoderna T101 och T102, och man senare lägger till nya underkoder till gruppen för social- och hälsovårdstjänster (t.ex. T103, T104), behöver vårdnadsbeslut/-avtal och vårdnadskoder i befolkningsdatasystemet inte heller då ändras, utan koden T100 innehåller automatiskt även de nya rättigheterna som börjar med T1.

Den högsta kategorin T000 i informationsrättigheter innefattar alla nuvarande T-koder. Om man senare lägger till nya informationsrättigheter (t.ex. T300, T400 osv.) i BDS behöver inte vårdnadsbeslut/-avtal och vårdnadskoder i befolkningsdatasystemet ändras för de personer som har koden T000. Dessa får automatiskt också de nya kodernas informationsrättigheter. Om man vill undvika detta ska man inte använda koden T000. Om man lägger till nya beslutsrättigheter i BDS för P-rättigheter, får de vårdnadshavare vars beslutsrättigheter inte har begränsats med koder de nya rättigheterna automatiskt.

Indelning av beslutsrättigheterna

Beslutsrättigheternas koder (P) har två kategorier (t.ex. P100-P101). Beslutsrättigheterna har alltså inte den högsta kategorin "P000" (alla beslutsrättigheter), såsom T-rättigheterna (T000). Det här beror på att vården alltid automatiskt täcker alla beslutsrättigheter, medan rätten till information alltid måste definieras. Endast då man vill begränsa vårdnadshavarens beslutanderätt markeras P-koder för vårdnadshavaren. Då markerar man de koder för vilka vårdnadshavaren har beslutsrättigheter. Koderna markeras på en separat blankett för varje vårdnadshavare. Om inga koder har markerats för en vårdnadshavare har denna alla beslutsrättigheter.

När de två sista siffrorna i koden slutar med 00, omfattar den **alla rättigheter kategorin, också underkategorierna**. T.ex. omfattar huvudkoden P100 automatiskt underkoderna P101 och P102.

Om beslutsrättigheten är mer begränsad markeras endast underkoderna, vilket innebär att beslutsrättigheten endast gäller ett visst område. Om handläggaren har markerat t.ex. huvudkoden P100 i registreringsprogrammet, behöver inte underkoderna P101 och P102 anges (HuoltoWeb förhindrar även tekniskt att de markeras separat), eftersom P100 redan automatiskt täcker dem i systemet. Om handläggaren av misstag har markerat P100 i HuoltoWeb, men beslutsrättigheten gäller endast barnets efternamn och inte förnamn, ska handläggaren först ta bort P100 och därefter välja endast P102 (gäller endast HuoltoWeb, kodblanketten har ingen sådan automatisk funktion).

I exemplet nedan har vårdnadshavaren rätt att besluta endast om barnets efternamn:

☐ (P100) Namn (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P101) Förnamn ☒ (P102) Efternamn

Däremot är följande markering felaktig:

☒ (P100) Namn (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P101) Förnamn ☒ (P102) Efternamn

Indelning av informationsrättigheterna

Om man väljer koden **T000** begränsar man inte rätten till information överhuvudtaget eftersom den omfattar alla kodangivna uppgifter (inklusive eventuella koder som läggs till efteråt i BDS). Därmed behöver man inte separat markera underkoder i T-kategorin. I HuoltoWeb förhindras detta också tekniskt, men kodblanketten har ingen sådan funktion.

Om informationsrättigheten är begränsad markerar man koder i underkategorin, varvid rätten att få information är begränsad till endast de uppgifter som anges med de markerade koderna. T.ex. innebär huvudkoden **T100** rätt att få uppgifter om barnets alla social- och hälsovårdstjänster, men inte annan information. Om man ytterligare vill begränsa informationsrättigheterna markerar man en kod från underkategorin. T.ex. innebär underkoden **T101** rätt att få uppgifter om barnets alla socialvårdstjänster, men inte annan information. Om vårdnadshavaren har alla rättigheter som hör till underkategorin behöver dessa koder inte markeras separat, utan det räcker med att markera huvudkoden, som automatiskt omfattar alla rättigheter som hör till underkategorin.

INFORMATIONSRÄTTIGHETER (annan än vårdnadshavare)

Markeras endast för en person som inte är barnets vårdnadshavare. (Blanketten används alltid när en person har fått rätt att få information.)

☐ (T000) All information om barnet

Om koden T000 inte har valts, specificera rätten till information som gäller barnet med koderna nedan (T000 omfattar automatiskt alla nedanstående koder):

☒ (T100) Alla social- och hälsovårdstjänster (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (T101) Alla socialvårdstjänster ☐ (T102) Alla hälsovårdstjänster

☐ (T200) Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (T201) Småbarnspedagogik ☐ (T202) Undervisning och utbildning (förskoleundervisning ingår)

Koden T100 i exemplet ovan omfattar automatiskt koderna T101 och T102, och därför behöver inte T101 och T102 markeras separat.

1.5 Beslutsrättigheter

Beslutsrättigheternas koder börjar med bokstaven P. I BDS finns endast de mest typiska beslutsrättigheterna angivna med koder. Koder används endast när vårdnadshavarens uppgifter är begränsade. De koder som vårdnadshavaren har rätt att besluta om markeras.

Den finns ingen kod som skulle omfatta alla beslutsrättigheter (P000). Om vårdnadshavaren har obegränsade rättigheter gällande alla vårdnadsärenden för sina barn, gäller alla rättigheter automatiskt för denna vårdnadshavare och inga koder behöver markeras.

Huvudkategorierna P100, P200, P300, P400 och P500 omfattar alla ärenden som hör till dessa ämnesområden, om man senare beslutar precisera indelningen i underkategorier inom samma ämnesområde.

1.5.1 P100 Namn

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om alla ärenden som gäller barnets namn, alltså beslut som gäller både barnets förnamn och efternamn.

Vårdnadshavaren ska anmäla barnets för- och efternamn till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inom tre månader från barnets födelse. Anmälan kan också göras till den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i den ortodoxa kyrkan där barnet är medlem. Om anmälningsplikten vad gäller efternamnet inte har uppfyllts, får den minderårige samma efternamn som den förälder som har fött barnet eller, om denna inte är känd, den andra förälderns efternamn. Om ingendera förälderns efternamn är känt, är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata trots sekretessbestämmelserna skyldig att anmäla saken till det organ som ansvarar för socialvården i den kommun inom vars område den minderårige bor och som ska sörja för att anmälningsplikten uppfylls.

En gemensam ansökan om ändring av för- eller efternamn kan dessutom göras av en vårdnadshavare tillsammans med sitt minderåriga barn, om de bor i samma hushåll, eller på sina minderåriga barns vägnar. Eftersom ett namn är en exceptionellt personlig fråga hörs barnet i praktiken redan när han eller hon har fyllt 10 år, och den minderåriges egen åsikt är avgörande senast när en 15-åring har en annan åsikt om vårdnadshavarens ansökan.

Ändring av en minderårigs namn kan inte utan särskilda skäl godkännas, om barnets för- eller efternamn har ändrats tre gånger innan han eller hon fyller 12 år. Ändring av ett barns efternamn kan inte utan särskilda skäl godkännas, om ändringen skulle leda till att barnets namngemenskap med båda föräldrarna bryts eller att de minderåriga helsyskonen i familjen skulle ha olika efternamn. Ett barns efternamn kan ändras till en förälders efternamn efter barnets död endast om föräldraskapet har fastställts på basis av erkännande först efter det att barnet har avlidit.

(Lag om för- och efternamn 22, 23, 26, 43, 44, 45 §).

1.5.1.1 P101 Förnamn

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om endast barnets förnamn. En vårdnadshavare som har denna beslutsrättighet kan på barnets vägnar ansöka om ändring av alla förnamn. Om flera vårdnadshavare har denna kod markerad, kan ingen av vårdnadshavarna ensam besluta om barnets förnamn, utan alla vårdnadshavare för vilka koden har markerats hörs i namnändringsprocessen.

1.5.1.2 P102 Efternamn

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om endast barnets efternamn.

En vårdnadshavare som har denna beslutsrättighet kan på barnets vägnar ansöka om ändring av barnets efternamn. Om flera vårdnadshavare har denna kod markerad, kan ingen av vårdnadshavarna ensam besluta om barnets efternamn, utan alla vårdnadshavare för vilka koden har markerats hörs i namnändringsprocessen.

1.5.2 P200 Pass och övriga resedokument

Vårdnadshavaren har rätt att ansöka om pass eller annat resedokument för barnet. Vårdnadshavarnas samtycke fogas till ansökan om pass för minderårig (7 § i passlagen). För ett minderårigt barn kan man antingen ansöka om ett vanligt identitetskort med vilket barnet kan resa, eller ett särskilt identitetskort till minderårig, med vilket barnet inte kan resa. Den minderåriga behöver alla vårdnadshavares samtycke för ett vanligt identitetskort. Identitetskort till minderårig kan beviljas en minderårig utan vårdnadshavarnas samtycke (16 § i lagen om identitetskort).

Enligt passlagen kan en vårdnadshavare ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid. Då ska koden P200 antecknas för båda vårdnadshavarna. Begränsningarna av rätten att resa ska meddelas till den myndighet som utfärdar passet i samband med det samtycke som ska ges när man ansöker om pass, och begränsningarna antecknas inte i befolkningsdatasystemet. Det är inte heller nödvändigt att i befolkningsdatasystemet anteckna samtycket till resor som antecknats i avtalet om vårdnad om barn. Vid gränskontroll eller utomlands granskas dessa uppgifter emellertid inte i BDS och uppgifterna förmedlas inte vidare från BDS till de parter som behöver dem. Sålunda skulle sådana begränsningar i textform i BDS vara ett onödigt hinder för vårdnadshavarens all övrig elektronisk ärendehantering.

Vid gränskontroll krävs inget separat samtycke av vårdnadshavaren. I fråga om finska medborgare har vårdnadshavarna gett sitt samtycke i samband med ansökan om resedokumentet. Den andra vårdnadshavaren kan skriva ett fritt formulerat samtycke för den som reser med barnet att ta med. I de olika målländerna kan det finnas särskilda förutsättningar för inresa för personer som reser med en minderårig som det lönar sig att förvissa sig om före resan. Det kan till exempel krävas ett skriftligt samtycke som bekräftats av notarius publicus (<https://raja.fi/sv/handling-som-kravs-for-en-minderarig-persons-resa>).

1.5.3 P300 Alla social- och hälsovårdstjänster

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om alla ärenden som gäller barnets social- och hälsovårdstjänster.

Om den här koden markeras ska vårdnadshavaren ha rätt att besluta om **alla** ärenden som gäller barnets social- och hälsovårdstjänster. Om koden har markerats kan vårdnadshavaren se sitt barns hälso- och sjukvårdsuppgifter på Mina Kanta-sidorna (och andra e-tjänster) samt uträtta ärenden för sitt barn på Mina Kanta-sidorna. Funktioner för att uträtta ärenden på Mina Kanta-sidor inkluderar till exempel att skicka en begäran om att förnya ett recept eller att utfärda ett tillstånd för utlämnande.

Du kan kolla den aktuella situationen gällande Mina Kanta-sidors verksamhet och möjligheter att uträtta ärenden här <https://www.kanta.fi/sv/mina-kanta-sidor> och <https://www.kanta.fi/sv/web/guest/skota-arenden-for-minderariga>.

Om beslutsrättigheten begränsas till att gälla antingen bara socialservice eller bara hälso- och sjukvårdstjänster, markeras endast den relevanta underkoden. Det innebär att vårdnadshavaren endast får tillgång till antingen hälso- och sjukvårdsuppgifterna eller socialvårdsuppgifterna i barnets Mina Kanta-sidor. Mer detaljerat än så kan man inte begränsa beslutsrättigheter med koder, dvs. om vårdnadshavares beslutsrättigheter har begränsats genom avtal eller beslut till exempel så att vårdnadshavaren inte har rätt att besluta om enskilda social- eller hälsovårdstjänster, även om denna har beslutsrättigheter till merparten av tjänsterna, kan dessa koder inte markeras, utan beslutsrättigheten jämte begränsningar måste skrivas in i textfältet. Alla anteckningar i textfältet hindrar dock användningen av Mina Kanta-tjänsterna. Mina Kanta-sidorna kontrollerar rätten att uträtta ärenden i MDB:s tjänst Fullmakter och de fritt formulerade anteckningarna i textfältet är inte maskinläsbara, dvs. det går inte att tekniskt kontrollera vad som står i textfältet. Därför hindrar texter i textfältet elektronisk ärendehantering. I ett sådant fall sänder tjänsten Fullmakter information till Mina Kanta-sidorna om att vårdnadshavaren inte har rätt att uträtta ärenden och Mina Kanta-sidorna meddelar vårdnadshavaren att det inte går att uträtta ärenden för barnets räkning, och vårdnadshavaren ser inte heller barnets uppgifter. Mina Kanta-sidorna anger dock inte orsaken till blockeringen. I en sådan situation kan man uträtta ärenden endast genom att personligen besöka social- och hälsovårdens verksamhetsställe.

I vissa situationer som regleras i lag kan vårdnadshavarens rätt till information vara begränsad (bl.a. 9 § i lagen om patientens ställning och rättigheter, 11 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, 12 § i lagen om klienthandlingar inom socialvården, 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och 93 § i adoptionslagen). Sådana lagstadgade begränsningar i tillgången till information beaktas automatiskt i systemen och sparas inte i befolkningsdatasystemet.

1.5.3.1 P301 Alla socialvårdstjänster

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om ärenden som endast gäller barnets socialvårdstjänster, men inte hälso- och sjukvårdstjänster.

Socialvårdstjänst = en tjänst vars syfte är att främja klientens sociala välfärd och funktionsförmåga samt förebygga, minska och avlägsna sociala problem. Socialvårdstjänster är basservice enligt socialvårdslagen och särskild service som tillhandahålls med stöd av speciallagar. Socialvårdstjänster erbjuds som basservice till barnfamiljer, personer i arbetsför ålder och äldre personer i form av t.ex. socialarbete, social handledning, hemservice, boendeservice och stöd för närståendevård. Specialtjänsterna omfattar barnskyddstjänster (t.ex. familjevård, anstaltsvård och socialarbete), handikappservice (t.ex. serviceboende med heldygnsomsorg, rehabiliteringshandledning och anstaltsvård), missbrukarvård (t.ex. anstaltsvård, social rehabilitering och socialarbete) och familjerättsliga tjänster (t.ex. adoptionsrådgivning och medling i familjefrågor).

Om man markerar den här koden ska vårdnadshavaren ha rätt att besluta om **allt** gällande barnets socialvård, utan begränsningar. När vårdnadshavarens beslutsrättighet gäller alla socialvårdstjänster kan vårdnadshavaren se klientuppgifter som sparats om barnet i Klientdataarkivet för socialvården och på Mina Kanta-sidorna, sedan när de börjar visas på Mina Kanta. Om det i ett senare skede blir möjligt att uträtta ärenden gällande socialvården på Mina Kanta-sidorna, har vårdnadshavaren då även rätt att göra det.

Du kan kolla den aktuella situationen gällande Mina Kanta-sidors verksamhet och möjligheter att uträtta ärenden här <https://www.kanta.fi/sv/mina-kanta-sidor> och <https://www.kanta.fi/sv/web/guest/skota-arenden-for-minderariga>.

Om det däremot har avtalats eller beslutats att vårdnadshavarens beslutsrättigheter inte gäller alla socialvårdstjänster, kan denna kategori inte markeras. Beslutsrättigheten och de begränsningar som görs i den skrivs in i textfältet. Det innebär att vårdnadshavaren inte kan uträtta ärenden på Mina Kanta-sidorna för sitt barn och inte heller se socialvårdens klientuppgifter för barnet.

Exempel: Ett rörelsehindrat barn bor huvudsakligen hos modern. Man har kommit överens om att endast modern har rätt att besluta om alla ärenden som gäller handikappservice, såsom ändringsarbeten i hemmet (socialvårdstjänster: Ändringsarbeten i bostaden) och annan service som stöder barnets funktionsförmåga (t.ex. personlig assistans och service som stöder rörligheten). Man har dock kommit överens om att båda föräldrarna har rätt att besluta om eventuella ärenden som gäller institutionsvård. Det här innebär således att modern har rätt att besluta om allt, men inte fadern. För faderns del skriver man in i textfältet att fadern har rätt att besluta endast i ärenden som gäller barnets institutionsvård. **Anteckningen i textfältet hindrar att båda föräldrarna uträttar ärenden på Mina Kanta-sidorna för barnets del.**

1.5.3.2 P302 Alla hälsovårdstjänster

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om ärenden som endast gäller barnets hälsovårdstjänster, men inte socialvårdstjänster.

Om man markerar den här koden ska vårdnadshavaren ha rätt att besluta om **allt** gällande barnets hälsovård, utan begränsningar. När vårdnadshavaren har rätt att besluta om alla hälsovårdstjänster kan vårdnadshavaren se barnets hälsouppgifter och uträtta ärenden gällande hälsouppgifter på Mina Kanta-sidorna (och andra e-tjänster) för barnets del. Om det däremot har avtalats eller beslutats att vårdnadshavarens beslutsrättigheter inte gäller alla hälsovårdstjänster, kan denna kategori inte markeras. Beslutsrättigheten och de begränsningar som görs i den skrivs in i textfältet. Det innebär att vårdnadshavaren inte kan uträtta ärenden på Mina Kanta-sidorna för sitt barn och inte heller se barnets hälsouppgifter.

Hälsovårdstjänst = tjänst vars syfte är att främja klientens hälsa och arbets- och funktionsförmåga samt förebygga, minska och avlägsna hälsoproblem. Hälso- och sjukvårdstjänster ges inom primärvård och den specialiserade sjukvården. Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) avses med primärvård uppföljning av befolkningens hälsotillstånd, hälsofrämjande verksamhet inklusive hälsorådgivning och hälsoundersökningar, mun- och tandvård, medicinsk rehabilitering, företagshälsovård och miljö- och hälsoskydd som kommunen ordnar samt jourverksamhet, öppen sjukvård, hemsjukvård, hemsjukhusvård och sjukhusvård, mentalvårdsarbete och alkohol- och drogärbete som kommunen ordnar, till den del de inte ordnas inom socialvården eller den specialiserade sjukvården. Med specialiserad sjukvård avses hälso- och sjukvårdstjänster inom medicinska och odontologiska specialområden som omfattar förebyggande av sjukdomar, undersökning, vård, prehospital akutsjukvård, jour och medicinsk rehabilitering. Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) omfattar hälso- och sjukvårdens tjänsteutbud medicinskt och odontologiskt motiverad prevention av sjukdomar, medicinskt och odontologiskt motiverade undersökningar för att upptäcka sjukdom samt medicinskt och odontologiskt motiverad diagnos, vård, behandling och rehabilitering.

FPA:s förmåner betraktas som ekonomiska förmåner som inte påverkas av fördelningen av uppgifter mellan vårdnadshavarna i fråga om hälso- och sjukvårdstjänsterna (t.ex. rätt att ansöka om rehabilitering som ordnas av FPA eller rätt att välja serviceproducent för rehabiliteringen). Varje vårdnadshavare för barnet behåller dessa rättigheter som intressebevakare (ekonomiska ärenden) oberoende av hur vårdnaden är fördelad.

1.5.4 P400 Boendeort

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om barnets boendeort i Finland och om flyttning till utlandet. Vårdnadshavaren kan göra flyttningsanmälan och anmälan om flyttning till utlandet för barnets räkning. Varje vårdnadshavare med denna rättighet ska höras i samband med en ansökan.

Vid växelvist boende (se punkt 1.7.1) antecknas dessutom koden A100 i befolkningsdatasystemet för den vårdnadshavare som barnet officiellt bor hos. Vid en flyttningsanmälan fungerar A100-koden så att den anger att barnet ska ha samma adress som den person för vilken den här koden har markerats.

Systemet för flyttningsanmälan beaktar dock inte automatiskt koderna för barnets boende (P400, P401, P402 och A100), utan vid ett minderårigt barns flyttningsanmälan måste handläggaren kontrollera dessa separat. Systemet ger ett felmeddelande om alla vårdnadshavare inte är med i flyttningsanmälan, varvid handläggaren kontrollerar saken. Huruvida den här delen av flyttningsanmälan kan automatiseras i framtiden återstår att utreda.

Vid behandlingen av flyttningsanmälningar går man i praktiken tillväga så att om barnet redan bor hos den vårdnadshavare som ska flytta, behövs inte den andra vårdnadshavarens samtycke. Om det fria textfältet för vårdnaden däremot innehåller anteckningar som står i konflikt med flyttningsanmälan, ska den andra vårdnadshavaren få en möjlighet att bli hörd. Om vårdnadshavaren inte svarar sparas flyttningen enligt flyttningsanmälan.

Om anmälan om flyttning har gjorts av ett barn under 15 år, ska barnets vårdnadshavare enligt 15 § i lagen om hemkommun ges tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. Om anmälan har gjorts av en 15–17-årig person, ska man vid behov ge vårdnadshavarna tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan. **Om anmälan har gjorts för en person under 18 år av en familjemedlem som flyttar med honom eller henne, ska vårdnadshavarna vid behov ges tillfälle att inom utsatt tid lämna upplysningar med anledning av anmälan.**

1.5.4.1 P401 Boendeort i Finland

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om barnets boendeort och göra en flyttningsanmälan, om flyttningen sker inom **Finlands gränser**. Endast de vårdnadshavare för vilka denna kod har markerats hörs på grund av barnets flyttningsanmälan.

1.5.4.2 P402 Flytt utomlands

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om att flytta barnets boendeort utomlands och att göra en anmälan om flytt utomlands. Endast de vårdnadshavare för vilka denna kod har markerats hörs på grund av barnets flytt utomlands.

Obs: **Denna kod har ingen betydelse när man redan bor utomlands**, eftersom det i praktiken inte är möjligt att säkerställa att den ena vårdnadshavaren hörs från utlandet när en person som redan bor utomlands flyttar med barnet till en annan adress utomlands.

1.5.5 P500 Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om barnets småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet.

Mer information om det finländska utbildningssystemet finns på undervisnings- och kulturministeriets webbplats (okm.fi).

1.5.5.1 P501 Småbarnspedagogik

Vårdnadshavaren har rätt att besluta endast om ärenden som gäller barnets småbarnspedagogik, men inte om förskoleundervisning, grundläggande utbildning eller utbildning i allmänhet (som hör till klass P502).

Samma barn kan samtidigt delta i förskoleundervisning och kompletterande småbarnspedagogik – då markeras koden P500.

Mer information om det finländska utbildningssystemet finns på undervisnings- och kulturministeriets webbplats (okm.fi).

1.5.5.2 P502 Undervisning och utbildning

Vårdnadshavaren har rätt att besluta i alla frågor som gäller barnets undervisning och utbildning. **Den här klassen omfattar förskoleundervisning, grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet.**

T.ex. ska en studerandes vårdnadshavare ges tillfälle att bli hörd innan disciplinära straff påförs.

Obs: Den här rättigheten omfattar även undervisning i religion och livsåskådningskunskap oberoende av om koden P701 (tillhörighet till ett religionssamfund) har markerats för vårdnadshavaren eller inte. Religionsfrihetslagen gäller inte religionsundervisning, utan om den föreskrivs separat (13 § i lagen om grundläggande utbildning, 16 § i gymnasielagen och 3 § i lagen om småbarnspedagogik).

1.5.6 P701 Medlemskap i religionssamfund

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om barnets medlemskap i religionssamfund och kan anmäla inträde i eller utträde ur religionssamfundet. Om den här beslutsrättigheten har markerats för flera än en, ska alla som innehar beslutsrättigheten höras med anledning av anmälan om anslutning eller utträde.

Obs: Den här rättigheten gäller inte religionsutövning eller deltagande i religiösa tillställningar. **Den här rättigheten gäller inte heller undervisning i religion eller livsåskådningskunskap i skolor.**

Religionsfriheten regleras i religionsfrihetslagen, vars 3 § föreskriver att barnets vårdnadshavare gemensamt beslutar om barnets religiösa ställning. Om man har avtalat annat om fördelningen av uppgifterna mellan barnets vårdnadshavare genom ett avtal som fastställts av socialnämnden eller genom ett domstolsbeslut, iakttas det fastställda avtalet eller domstolens beslut. Ett barn som fyllt femton år kan själv inträda i eller utträda ur ett religionssamfund med vårdnadshavarnas skriftliga samtycke. Ett barn som fyllt tolv år kan anslutas till ett religionssamfund eller anmälas ha utträtt ur det endast med sitt eget skriftliga samtycke.

1.5.7 P702 Medborgarskap

Vårdnadshavaren har rätt att besluta om ansökan om medborgarskap för barnet samt om ansökan om befrielse från medborgarskap för barnet. Om den här beslutsrättigheten har markerats för flera än en, ska alla som innehar beslutsrättigheten höras med anledning av ansökan. Trots att barnet eller en annan vårdnadshavare än den som gjort en ansökan eller anmälan motsätter sig detta, kan ansökan eller anmälan godkännas, om detta anses vara förenligt med barnets bästa. För utredning av barnets bästa begärs ett utlåtande hos det organ som avses i 6 § socialvårdslagen (710/1982), om det inte är uppenbart onödigt att inhämta ett utlåtande.

Ett barn som har fyllt 12 år skall höras om en ansökan eller anmälan som gäller honom eller henne. Ett barn som har fyllt 15 år kan inte förvärva finskt medborgarskap på ansökan eller efter anmälan och inte heller befrias från detta, om han eller hon har meddelat att han eller hon motsätter sig beviljandet av medborgarskap eller befrielsen från detta. Ett barn kan inte heller förvärva finskt medborgarskap på ansökan eller efter anmälan och barnet kan inte heller befrias från det, om någon annan vårdnadshavare än den som gjort ansökan eller anmälan har meddelat att han eller hon motsätter sig att barnet beviljas medborgarskap eller befrias från detta.

Om ett barn fyller 18 år eller ingår äktenskap innan den ansökan som vårdnadshavaren gjort på hans eller hennes vägnar har avgjorts, skall barnet bekräfta ansökan med sin underskrift. Om ansökan inte bekräftas avslås den (Medborgarskapslagen 5 §, 24–25 §).

1.5.8 P703 Modersmål och kontaktspråk

Vårdnadshavare har rätt att besluta om barnets modersmål och meddela barnets modersmål och kontaktspråk till befolkningsdatasystemet samt till alla andra instanser som behöver denna information (t.ex. skolan, daghemmet, alla myndigheter eller andra privata instanser samt deras elektroniska tjänster). Om den här beslutsrättigheten har markerats för flera än en, ska alla som innehar beslutsrättigheten höras med anledning av anmälan av kontaktspråket.

1.6 Informationsrättigheter

Koderna för informationsrättigheterna börjar med bokstaven T. Föräldrarna kan komma överens med en annan person om att personen i fråga har samma rätt som vårdnadshavaren att av myndigheter och privata serviceproducenter få sekretessbelagda uppgifter om barnet, antingen i alla ärenden eller i ärenden som fastställs i avtalet. Rätten att få information om barnet kan alltså aldrig vara mer omfattande än en vårdnadshavares informationsrättighet.

Den som har rätt att få information är inte barnets vårdnadshavare och koden för informationsrättighet markeras inte för barnets vårdnadshavare. Informationsrättigheten markeras inte för vårdnadshavaren, eftersom vårdnadshavarens rättigheter alltid automatiskt omfattar rätten att få information i alla uppgifter om barnet. Det här gäller även extra vårdnadshavare och fosterföräldrar. Vårdnadshavarens rätt att få information kan inte begränsas med hjälp av dessa koder.

För en person som har rätt att få information ska man alltid välja minst en T-kod, antingen överkategorin T000, dvs. alla koder, eller om rätten att få information är mer begränsad, någon/några av koderna i huvud- eller underkategorierna.

Informationsrättigheten delas in i tre kategorier. Den högsta kategorin T000 betyder att personen har alla rättigheter, också sådana nya rättigheter som eventuellt läggs till i systemet senare. Under överkategorin T000 finns huvudkategorierna T100 och T200, som vidare är indelade i två underkategorier för att ytterligare kunna begränsa informationsrättigheterna:

INFORMATIONSRÄTTIGHETER (annan än vårdnadshavare)

Markeras endast för en person som inte är barnets vårdnadshavare. (Blanketten används alltid när en person har rätt att få information.)

☐ (T000) All information om barnet

Om koden T000 inte har valts, specificera rätten till information som gäller barnet med koderna nedan (T000 omfattar automatiskt alla nedanstående koder):

☐ (T100) Alla social- och hälsovårdstjänster (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (T101) Alla socialvårdstjänster ☐ (T102) Alla hälsovårdstjänster

☐ (T200) Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (T201) Småbarnspedagogik ☐ (T202) Undervisning och utbildning (förskoleundervisning ingår)

Informationsrättigheterna kan väljas enligt följande:

Ingen kod vald = Inga informationsrättigheter

T000 = Omfattar alla nuvarande och senare tillagda T-koder = informationsrättigheten är obegränsad

Eller separat valda koder, varvid informationsrättigheterna begränsas:

T100 = T101 + T102 all information om social- och hälsovårdstjänster

T101 endast information om socialvårdstjänster

T102 endast information om hälsovårdstjänster

T200 = T201 + T202 all information som hänför sig till småbarnspedagogik, utbildning och undervisning

T201 endast uppgifter om småbarnspedagogen

T202 endast uppgifter om utbildning och undervisning

1.6.1 Ingen T-kod markerad

Om inga T-koder markeras, kan den som har rätt att få information inte använda sin rätt i elektroniska tjänster. Det är en exceptionell situation: Att inte markera någon T-kod alls är till för situationer där domstolen undantagsvis har bestämt att en person med rätt att få information har en beslutsrättighet (t.ex. med formuleringen: "Rätt att yttra sig i ärenden som gäller efternamn"). För en person som har förlorat vårdnaden markeras då den P-rättighet som personen genom ett domstolsbeslut har beslutsrättighet i tillsammans med barnets vårdnadshavare, även om personen inte har förordnats till vårdnadshavare. I P-rättigheten ingår alltid automatiskt också rätt att få information (se exemplet i punkten: [2.9](#)).

1.6.2 T000 All information om barnet

Markera T000 om det inte finns några begränsningar för personens rätt att få sekretessbelagda uppgifter om barnet i fråga, gällande alla myndigheter och privata serviceproducenter. Personen har då rätt att få all sekretessbelagd information om barnet.

Tekniskt sett omfattar T000 automatiskt alla T-koder i befolkningsdatasystemet. T000 används således endast i de fall där personen har rätt att få all information om barnet, utan begränsningar. All information innefattar också koder som eventuellt senare läggs till i befolkningsdatasystemet. **Om vårdnadshavarna önskar att informationsrättigheterna inte ska omfatta koder som eventuellt läggs till senare, markeras alla T-underkoder separat och T000 markeras inte.**

En begränsning av rätten att få information som grundar sig direkt på lag får inte antecknas i det öppna textfältet, även om den skulle vara antecknad i vårdnadsavtalet eller -beslutet. En sådan lagstadgad begränsning av rätten att få information kan inte heller utvidgas genom avtal eller beslut. I ett sådant fall utvidgas inte den lagstadgade rätten att få information, även om T000 har markerats.

T.ex.: Uppgifter om adoption kan vägras om det finns befogad anledning att anta att adoptivbarnets eller någon annan uppgiftsmottagares hälsa eller utveckling äventyras av att uppgifter lämnas ut eller om det i övrigt klart strider mot dennes bästa eller annat enskilt intresse att uppgifter lämnas ut (93 § i adoptionslagen). Vårdnadshavarens rätt till information kan begränsas om barnet enligt patientlagen har

utnyttjat sin rätt att förbjuda att uppgifter om hälsotillståndet lämnas ut till vårdnadshavaren (9 § i lagen om patientens ställning och rättigheter) eller om det finns skäl att misstänka att delgivningen av beslutet till vårdnadshavaren strider mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller ett barns intresse eller något annat synnerligen viktigt enskilt intresse (11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet).

Rätten att få uppgifter enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt påverkar inte skötseln av barnets ekonomiska angelägenheter. Interessebevakaren sköter barnets ekonomiska angelägenheter i enlighet med lagen om förmyndarverksamhet. Barnets interessebevakare är barnets vårdnadshavare eller någon annan interessebevakare som särskilt förordnats för barnet.

T.ex.: När en person har rätt att få information om barnets alla uppgifter eller endast en del av dem, innebär det inte att personen har rätt att få uppgifter om FPA:s förmånsärenden, eftersom de är ekonomiska angelägenheter som hör till barnets interessebevakning. Rätten att få information bestäms med stöd av vårdnadslagen och interessebevakningen med stöd av lagen om förmyndarverksamhet.

1.6.3 T100 Alla social- och hälsovårdstjänster

Markera den här koden om personen har rätt att få information om barnets alla social- och hälsovårdstjänster.

Om rätten att få information inte gäller alla social- eller hälsovårdstjänster, väljs inte denna kategori. De informationsrättigheter man avtalat om antecknas i stället i det öppna textfältet. Då har personen inte tillgång till uppgifterna på Mina Kanta-sidorna, utan måste använda andra kanaler för att uträtta ärenden.

När den här koden är markerad har personen rätt till barnets social- och hälsovårdsuppgifter i Mina Kanta-tjänsten, **när funktionen har tagits i bruk på Mina Kanta-sidorna**. Eftersom det är fråga om rätt att få information och inte rätt att besluta om barnets angelägenheter, har en person som har rätt att få information aldrig möjlighet att **uträtta ärenden** för barnets räkning på Mina Kanta-sidorna. I praktiken innebär det här till exempel att personen inte kan begära att barnets recept förnyas. Du kan kolla den aktuella situationen gällande Mina Kanta-sidors verksamhet och möjligheter att uträtta ärenden här <https://www.kanta.fi/sv/mina-kanta-sidor> och <https://www.kanta.fi/sv/web/guest/skota-arenden-for-minderariga>.

1.6.3.1 T101 Alla socialvårdstjänster

Markera den här koden om personen har rätt att få information om barnets alla socialvårdstjänster. Om rätten till information endast gäller vissa socialvårdstjänster, antecknas de överenskomna rättigheterna i det öppna textfältet. Det förhindrar elektronisk ärendehantering och personen har inte tillgång till uppgifterna på Mina Kanta-sidorna, utan måste använda andra kanaler för att uträtta ärenden.

Om den här koden har markerats har personen rätt att se barnets handlingar i Klientdataarkivet för socialvården, när funktionen har tagits i bruk på Mina Kanta-sidorna. Du kan kolla den aktuella situationen gällande Mina Kanta-sidors verksamhet och möjligheter att uträtta ärenden här <https://www.kanta.fi/sv/mina-kanta-sidor> och <https://www.kanta.fi/sv/web/guest/skota-arenden-for-minderariga>.

1.6.3.2 T102 Alla hälsovårdstjänster

Markera den här koden om personen har rätt att få information om barnets alla hälsovårdstjänster. Om rätten till information endast gäller vissa hälsovårdstjänster, antecknas de överenskomna rättigheterna i textfältet. Det förhindrar elektronisk ärendehantering och personen har inte tillgång till uppgifterna på Mina Kanta-sidorna, utan måste använda andra kanaler för att uträtta ärenden.

Om den här koden har markerats har personen tillgång till de hälsouppgifter som visas i Mina Kanta-tjänsten, när funktionen har tagits i bruk på Mina Kanta-sidorna. Du kan kolla den aktuella situationen gällande Mina Kanta-sidors verksamhet och möjligheter att uträtta ärenden här <https://www.kanta.fi/sv/mina-kanta-sidor> och <https://www.kanta.fi/sv/web/guest/skota-arenden-for-minderariga>.

1.6.4 T200 Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning

Markera den här koden om personen har rätt att få information om barnets småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet.

1.6.4.1 T201 Småbarnspedagogik

Markera den här koden om personen har rätt att få information om barnets småbarnspedagogik, **men inte** förskoleundervisning, grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet.

Mer information om det finländska utbildningssystemet finns på undervisnings- och kulturministeriets webbplats (okm.fi).

1.6.4.2 T202 Undervisning och utbildning

Markera den här koden om personen har rätt att få information om barnets **förskoleundervisning, grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet**, men inte om småbarnspedagogiken.

Mer information om det finländska utbildningssystemet finns på undervisnings- och kulturministeriets webbplats (okm.fi).

1.7 Övriga koder för vårdnad om barn (anges inte på blanketten)

1.7.1 A100 Barnets officiella adress (växelvist boende)

Informationen i befolkningsdatasystemet om barnets boende har sedan 1.12.2019 kunnat anges som växelvist boende. I avtalet eller beslutet om växelvist boende ska det skrivas in vilket av hemmet som ska anmälas som barnets officiella adress, och om det görs en anteckning om detta i befolkningsdatasystemet. När en anteckning om växelvist boende görs i befolkningsdatasystemet antecknas barnets officiella adress för endast en person med kod A100, "Enligt avtal/beslut ska barnets officiella adress vara hos denna vårdnadshavare". Den här koden utnyttjas vid behandlingen av flyttningsanmälan.

A100-koden meddelar att barnet ska ha samma adress som den person för vilken den här koden har markerats och att den andra vårdnadshavaren hörs vid behov. Kod A100 ändrar inte automatiskt barnets boendeort, utan ändringen kan göras först på basis av flyttningsanmälan. Barnets faktiska boendeort är registrerad i befolkningsdatasystemet. Systemet för flyttanmälan beaktar inte automatiskt koderna för vårdnaden. Den som behandlar en flyttningsanmälan ska kontrollera vårdnadskoderna separat vid behandlingen av flyttningsanmälan för ett minderårigt barn. Systemet ger ett felmeddelande om alla vårdnadshavare inte är med i flyttningsanmälan, varvid handläggaren kontrollerar saken.

Om man har varit tvungen att skriva informationen om vårdnaden som fri text på grund av att lämpliga P- eller T-koder saknas, har det ingen inverkan på användningen av A100-koden.

1.7.2 P998 Vårnaden delad, inga uppgifter om rättigheter och övrigt innehåll

Koden P998 kan inte användas när nya uppgifter om barnets vårdnad anmäls. Koden finns därför inte heller i kodblanketten. Kod P998 visas på HuoltoWeb, dock därför att dess giltighet ska avslutas i samband med att det nya beslutet/avtalet sparas (se närmare anvisningar i HuoltoWebs bruksanvisning).

Koden visas i BDS om ett tidigare beslut om vårdnaden om barnet har fattats gällande uppgiftsfördelning, men informationen om uppgiftsfördelningen inte har kunnat registreras i befolkningsdatasystemet. Fördelningen av vårdnadshavarnas uppgifter framgår i dessa fall närmare endast av det skriftliga beslutet. Elektroniska tjänster kan inte användas om koden P998 är i kraft, dvs. vårdnadshavaren ska då visa upp ett vårdnadsbeslut i samband med hanteringen av ärendet, för att påvisa sina rättigheter.

Om informationen om vårdnaden inte har lämpliga koder, men man ändå vill spara texten i det gamla skriftliga beslutet så att det syns i befolkningsdatasystemet, ska rätten P998 först avslutas och därefter lagras i vårdnadsuppgifternas textfält. Obs: Detta möjliggör fortsättningsvis inte elektronisk ärendehantering för barnets räkning. I BDS informationstjänster syns detta så att P998 upphör och textfältet (se nästa punkt P999) uppstår och informationen skickas för kännedom till BDS-användarna i ändringsdatatjänsten. Om beslutet däremot kan anges med koder måste man först avsluta koden P998 och sedan mata in koderna enligt anvisningarna.

1.7.3 P999 Vårnaden delad, uppdelningen finns i innehållstexten

Den här koden anger att barnet har flera vårdnadshavare och att det har fattats ett beslut om vårdnaden om barnet eller fastställts ett avtal där uppgifterna inom vårdnaden har fördelats så att de inte har kunnat antecknas med koder i befolkningsdatasystemet. Vårdnadsuppgifterna finns i textform (se närmare i kapitel 1.8).

P999-koden sparas inte för hand. I ändringstjänsten och enkäten skapas detta automatisk, om innehållet i BDS är i textform.

P999 förhindrar elektronisk ärendehantering eftersom datasystemen inte kan läsa vilka rättigheter vårdnadshavaren har eller på vilket sätt vårdnadshavarens rättigheter eventuellt har begränsats i en digitalt öppen fri text.

Obs! Barnets vårdnadshavare kan dock uträtta ärenden elektroniskt för barnets räkning, även om texten **om den som har rätt att få information** har antecknats i textfältet, **förutsatt att vårdnadshavaren inte antecknas som delaktig.**

Om vårdnadshavarna vill att den gamla informationen i textform, som sparats i befolkningsdatasystemet, ändras till kod, kan detta utföras om det utifrån texten i BDS är möjligt att direkt och entydigt ange informationen i form av koder. Då antecknas informationen i BDS som avslutad och de rättigheter som antecknats med koder såsom påbörjade från och med registreringsdagen. Vårdnadens startdatum ändras inte.

1.8 Uppgiftsfördelning inom vårdnaden eller rätten att få information i fri text

I undantagsfall kan även fri text registreras i befolkningsdatasystemet. Textfältet används endast om beslutsrättigheterna eller rätten till information inte kan anges entydigt med koder. När texten sparas, skapar systemet automatiskt koden P999 som anger detta.

Endast vårdnadsuppgifter får sparas i textfältet Innehållstext. Ett domstolsbeslut eller ett avtal om vårdnad om barnet innehåller också sådana uppgifter som inte hänför sig till barnets egentliga vårdnadsuppgifter. Övriga uppgifter får inte blandas med informationen om vårdnaden, även om det finns ett beslut eller avtal gällande dem.

Endast den huvudsakliga informationen om barnets vårdnad sparas som uppgifter i BDS (se RP 89/2008). All fri text om barnets vårdnad hindrar vårdnadshavarna från att utträta ärenden elektroniskt (bl.a. förhindras användningen av Mina Kanta-tjänsten). Det fria textfältet får alltså inte i onödan användas "för säkerhets skull" genom att spara uppgifter som inte hör dit.

Textfältets information kopieras från beslutet eller avtalet till kodblanketten till det ställe som reserverats för, såsom det registreras i BDS. MDB:s handläggare tolkar inte underhållsavtalet eller servicebeslutet, utan sparar texten på samma sätt som den kopierats till blanketten, om inte texten innehåller material som uppenbart inte ska ingå i vårdnadsuppgifterna. Sådant material tas direkt bort av **handläggaren vid MDB** eller också kontrolleras ändringarna vid behov med den som lämnat in uppgifterna (se även exemplen i kapitlen 2.3–2.6).

Fältet Innehållstext är inte ett allmänt fält för tilläggsuppgifter där vilken text som helst kan sparas - texten förhindrar e-tjänster helt oberoende av textens innehåll.

Följande uppgifter är inte sådan information som antecknas i textfältet:

- uppgifter om barnets underhåll
- arrangemang som gäller barnets boende
- arrangemang som gäller barnets umgängesrätt, t.ex. transporter
- skötsel av familjens husdjur
- ärenden som gäller familjens hobbyer
- övriga arrangemang mellan vårdnadshavarna
- Tekniska uppgifter om beslutet/avtalet (beslutsdatum, beslutsnummer, diarienummer osv.)
- vårdnadshavarnas rättigheter med direkt stöd av lagen, såsom vårdnadshavarens rätt att få uppgifter om den som denna har vårdnaden om
- uppgifter om eventuella extra vårdnadshavare eller personer som har rätt att få information
- förbud mot utlämnande av uppgifter
- hälsouppgifter eller annan känslig information
- intressebevakningsuppgifter
- personbeteckningar och andra personuppgifter

En egen kodblankett ska fyllas i separat för varje barn och för varje person som är delaktig i vårdnaden (dvs. vårdnadshavare, person med rätt att få information). Uppgifterna i blanketten antecknas endast för den person som anges i blanketten.

När textfältet används förhindras den vårdnadshavare som antecknats som delaktig i innehållet att utträta ärenden elektroniskt för barnets räkning. Om barnet endast har en vårdnadshavare eller flera vårdnadshavare och vårdnadshavarnas uppgifter inte har delats upp, är det endast den fria texten för den informationsberättigade som inte har någon inverkan på vårdnadshavarens eller vårdnadshavarnas rätt till elektronisk ärendehantering.

2 Exempel och specialsituationer

2.1 Föräldrarna beslutar tillsammans om barnets hälsovårdstjänster, fadern beslutar ensam om barnets övriga ärenden.

I det här exemplet har fadern alltså obegränsade rättigheter som vårdnadshavare, så för faderns del antecknas inga koder. Moderns rättigheter som vårdnadshavare är begränsade så att hon har beslutanderätt endast i fråga om barnets hälsovårdstjänster tillsammans med barnets far. Eftersom moderns rättigheter som vårdnadshavare är begränsade, fyller man i kodblanketten och väljer endast kod P302:

BESLUTSRÄTTIGHETER (vårdnadshavare)

Fyll endast i de beslutsrättigheter som vårdnadshavaren har fått. (Blanketten används inte om vårdnadshavaren har alla rättigheter.)

☐ (P100) Namn (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P101) Förnamn ☐ (P102) Efternamn

☐ (P200) Pass och övriga resedokument

☐ (P300) Alla social- och hälsovårdstjänster (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P301) Alla socialvårdstjänster ☒ (P302) Alla hälsovårdstjänster

☐ (P400) Boendeort (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P401) Boendeort i Finland ☐ (P402) Flytt utomlands

☐ (P500) Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P501) Småbarnspedagogik ☐ (P502) Undervisning och utbildning (förskoleundervisning ingår)

Övriga beslutsrättigheter

☐ (P701) Medlemskap i religionssamfund ☐ (P702) Medborgarskap ☐ (P703) Modersmål och kontaktspråk

2.2 Föräldrarna beslutar gemensamt om alla andra saker, utom om hälso- och sjukvård, som den andra vårdnadshavaren fattar beslut om ensam.

Den andra vårdnadshavaren har i det här exemplet alla rättigheter, varför kodblanketten inte behöver fyllas i för hans/hennes del. Alla andra P-koder utom kod P302 för hälso- och sjukvårdstjänster väljs för den förälder vars rättigheter har begränsats:

BESLUTSRÄTTIGHETER (vårdnadshavare)

Fyll endast i de beslutsrättigheter som vårdnadshavaren har fått. (Blanketten används inte om vårdnadshavaren har alla rättigheter.)

☒ (P100) Namn (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P101) Förnamn ☐ (P102) Efternamn

☒ (P200) Pass och övriga resedokument

☐ (P300) Alla social- och hälsovårdstjänster (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☒ (P301) Alla socialvårdstjänster ☐ (P302) Alla hälsovårdstjänster

☒ (P400) Boendeort (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P401) Boendeort i Finland ☐ (P402) Flytt utomlands

☒ (P500) Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning (Markera den här om alla nedanstående ingår)

☐ (P501) Småbarnspedagogik ☐ (P502) Undervisning och utbildning (förskoleundervisning ingår)

Övriga beslutsrättigheter

☒ (P701) Medlemskap i religionssamfund ☒ (P702) Medborgarskap ☒ (P703) Modersmål och kontaktspråk

Obs: huvudkoden P300 används inte eftersom den automatiskt omfattar de båda underkoderna som börjar på 3, och endast den ena av dessa underkoder ska användas. De övriga huvudkoderna (P100, P400 och P500) kan användas, varvid alla underkoder som lyder under dem väljs automatiskt.

2.3 Vårdnadshavaren ges rätt att få information:

Tingsrätterna kan "för säkerhets skull" bekräfta vårdnadshavarens rätt till information när vårdnadshavarens beslutanderätt har begränsats, även om vårdnadshavaren har full rätt till information om sitt barn utan en sådan bekräftelse. Den allmänna rätten till information som vårdnadshavaren är berättigad till med direkt stöd av lagen sparas inte i BDS, även om detta nämns i beslutet. I BDS anges rätten till information med koder endast för icke-vårdnadshavare. **Sådana beslut ska inte heller skrivas i det öppna textfältet**, eftersom deras inverkan då skulle vara precis den motsatta, dvs. rätten till information i e-tjänster skulle förhindras. Beslutet anges i vanlig ordning med koder i BDS till övriga delar, såvida det finns koder för det. (se även följande exempel)

2.4 Beslutet innehåller förbud mot utlämnande av uppgifter

I exempelfallet har man fastställt faderns rätt att som vårdnadshavare få information av myndigheter, med den begränsningen att rätten inte gällde moderns adressuppgifter. Sådana bestämmelser i vårdnadsbeslut har ingen automatisk inverkan på utlämning av uppgifter från olika myndigheter. **Den här begränsningen av tillgången till information kan inte markeras i barnets vårdnadsuppgifter och ska alltså inte heller skrivas in i det öppna textfältet.**

Tingsrätten kan inte i samband med vårdnadsuppgifterna effektivt meddela andra myndigheter förbud mot utlämnande av uppgifter. Inga förbud mot utlämnande av uppgifter förmedlas vidare från barnets vårdnadsuppgifter i BDS. Text om förbud mot utlämnande av uppgifter skulle dessutom påverka de elektroniska tjänster som använder BDS-uppgifter. Utlämnandet av uppgifter skulle förhindras också för den vårdnadshavare som har rätt att få uppgifter.

Handläggaren vid MDB har inte kontakt med parterna i vårdnadsfrågan. Vårdnadshavarna ska därför informeras om förbuden redan när avtalet ingås eller skilt av en domstol, om ett sådant krav har framställts.

Parterna hänvisas till att läsa mer om förbuden och till att förbjuda utlämning av uppgifter enligt anvisningarna på adressen: <https://dvv.fi/sv/forbud-mot-utlamning-av-personuppgifter>.

Obs: I vissa situationer som regleras i lag kan vårdnadshavarens rätt till information vara begränsad (bl.a. 9 § i lagen om patientens ställning och rättigheter, 11 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, 12 § i lagen om klienthandlingar inom socialvården, 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och 93 § i adoptionslagen). Sådana lagstadgade begränsningar i tillgången till information beaktas automatiskt i systemen och sparas inte i befolkningsdatasystemet.

2.5 Ärenden som inte hör till vårdnaden ingår i beslutet

I det här exempelfallet förordnas barnet till gemensam vårdnad så att föräldrarna tillsammans beslutar om barnets namn och trossamfund, men modern fattar ensam andra beslut som gäller barnet. Tingsrätten har dessutom preciserat sitt beslut med **"när beslut fattas ska bestämmelserna i barnskyddslagen beaktas"**, och dessutom antecknades följande i motiveringen till tingsrättens beslut: **"På grund av oklarheter preciseras att föräldrarna har samma rätt till information"**.

Ingen sådan information som inte hör till vårdnaden får skrivas in som öppen text, även om informationen skulle ha antecknats i vårdavtalet eller registrerats i domstolsbeslutet. Sådana beslutstexter lämnas automatiskt obeaktade när vårdnadsuppgifterna sparas och de huvudsakliga vårdnadsuppgifterna sparas med lämpliga koder.

I det här fallet behöver man inte fylla i kodblanketten alls för moderns del, eftersom modern har alla beslutsrättigheter. Koderna P100 och P701 markeras för den andra vårdnadshavaren. Övriga uppgifter

som nämns i domstolens beslut lämnas obeaktade:

BESLUTSRÄTTIGHETER (vårdnadshavare)

Fyll endast i de beslutsrättigheter som vårdnadshavaren har fått. (Blanketten används inte om vårdnadshavaren har alla rättigheter.)

☒ (P100) Namn (Markera den här om alla nedanstående ingår)	☐ (P101) Förnamn	☐ (P102) Efternamn
☐ (P200) Pass och övriga resedokument		
☐ (P300) Alla social- och hälsovårdstjänster (Markera den här om alla nedanstående ingår)	☐ (P301) Alla socialvårdstjänster	☐ (P302) Alla hälsovårdstjänster
☐ (P400) Boendeort (Markera den här om alla nedanstående ingår)	☐ (P401) Boendeort i Finland	☐ (P402) Flytt utomlands
☒ (P500) Småbarnspedagogik, undervisning och utbildning (Markera den här om alla nedanstående ingår)	☐ (P501) Småbarnspedagogik	☐ (P502) Undervisning och utbildning (förskoleundervisning ingår)
Övriga beslutsrättigheter		
☒ (P701) Medlemskap i religionssamfund	☐ (P702) Medborgarskap	☐ (P703) Modersmål och kontaktspråk

2.6 Ekonomiska ärenden:

Ärenden som hör till barnets intressebevakning sparas inte alls i barnets vårdnadsuppgifter. De ska inte skrivas i det öppna textfältet och det finns inte heller någon egen kod för dem.

Ett förordnande om fördelning av vårdnadshavarnas uppgifter enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, eller en persons rätt till information påverkar inte skötseln av barnets ekonomiska angelägenheter. Intressebevakaren sköter barnets ekonomiska angelägenheter i enlighet med lagen om förmyndarverksamhet. Barnets intressebevakare är barnets vårdnadshavare eller någon annan intressebevakare som särskilt förordnats för barnet. Om vårdnadshavaren befrias från intressebevakarens uppgifter (2 kap. 4 § i [lagen om förmyndarverksamhet 1.4.1999/442](#)) har vårdnadshavaren inte heller rätt att få information om barnets ekonomiska angelägenheter. Ärenden som gäller intressebevakning finns på ett skilt ställe i befolkningsdatasystemet och får inte förväxlas med vårdnadsuppgifter.

T.ex. FPA:s förmånsärenden är ekonomiska ärenden. Endast en person som har rätt att få uppgifter, och som inte är vårdnadshavare, saknar alltså rätt att få uppgifter om FPA:s förmånsärenden. FPA:s förmånsärenden hör till intressebevakningen och tillhör endast vårdnadshavarna eller en särskilt förordnad intressebevakare. Förmyndarlagen innehåller bestämmelser om intressebevakning.

När en person är vårdnadshavare och även om uppgifterna har fördelats med stöd av vårdnadslagen och vårdnadshavarens beslutanderätt på något sätt begränsats, är vårdnadshavaren ändå fortfarande barnets intressebevakare och har rätt till FPA:s förmånsuppgifter. Vårdnadshavaren kan dock avskiljas från intressebevakningen genom ett domstolsbeslut, varvid vårdnadshavaren inte längre har beslutanderätt i barnets ekonomiska angelägenheter. En vårdnadshavare som är befriad från intressebevakning har inte heller rätt att få information om till exempel FPA:s förmånsärenden.

Om barnets vårdnadsbeslut innehåller en bestämmelse om att den andra vårdnadshavaren sköter ärenden som gäller barnets egendom, kan förordnandet inte sparas i barnets vårdnadsuppgifter, eftersom uppgiften inte hör till vårdnaden utan till intressebevakningen. Därför har det inte skapats någon egen kod för ekonomiska ärenden och denna information hör inte heller till det öppna textfältet.

Om vårdnadsbeslutet innehåller bestämmelser om en minderårig persons egendom, en hänvisning till lagen om förmyndarverksamhet eller annat särskilt om intressebevakning, kan MDB:s underhållsteam vid behov konsultera MDB:s experter på förmyndarverksamhet om huruvida informationen borde införas i registret över förmynderskapsärenden. **Inget som gäller intressebevakning sparas dock under vårdnadsuppgifter i BDS.**

Att sköta bankärenden är också att sköta ekonomiska ärenden. Vårdnadshavarna ska sköta barnets bankärenden direkt med banken. Banken kan inte fatta beslut som gäller barnets ekonomiska angelägenheter utan att höra alla barnets intressebevakare.

2.7 Rättigheternas giltighet - start- och slutdatum:

Rättigheterna har alltid start- och slutdatum, liksom även andra uppgifter om vårdnaden. När rättigheter registreras på HuoltoWeb anger programmet alltid som förinställt slutdatum det datum då barnet blir myndigt. Om beslutet är tidsbundet ska slutdatumet anges på ett separat ställe i HuoltoWeb. Kodblanketten har inget ställe för när rättigheterna upphör att gälla. Vid behov tas den här informationen direkt från beslutet som har fogats till kodblanketten.

Om det har bestämts att vårdnadshavaren har rätt att besluta om barnets namn, har vårdnadshavaren getts en rättighet i den högre kategorin, P100, som upphör att gälla när barnet fyller 18 år. Den här koden anger alltså att personen har rättigheterna till båda underkoderna, dvs. P101 (förnamn) och P102 (efternamn). Om man sedan beslutar att begränsa vårdnadshavarens beslutanderätt så att denna inte längre har någon beslutanderätt annat än i fråga om barnets efternamn, ersätts P100 med P102 i det senare vårdnadsbeslutet. Då antecknas P100 som avslutat på beslutsdagen, varvid P102 börjar. Slutdatumet för P100 och startdatumet för P102 är alltså samma datum. **Startdatumet kan inte vara ett framtida datum.**

På kodblanketten anges de ändrade underhållsuppgifterna alltid i sin helhet i enlighet med det nya beslutet (dvs. MDB informeras inte endast om uppgifterna som ändrat). Handläggaren vid MDB ser start- och slutdatumet för rättigheterna direkt i det beslut/avtal som fogats till kodblanketten.

2.8 Särskilda beslut gällande barnets hälsa, som alltid kräver alla vårdnadshavares samtycke

I ett fall hade man kommit överens om att den andra vårdnadshavaren ensam får besluta om allt annat än barnets omskärelse. Enligt social- och hälsovårdsministeriets anvisning från 2015 behövs ett skriftligt samtycke av alla vårdnadshavare och omskärelse får inte göras om en av vårdnadshavarna motsätter sig det. Det är således inte nödvändigt att spara en sådan tilläggsbestämmelse bland vårdnadsuppgifterna i det öppna textfältet, även om det nämns i beslutets/avtalets text, eftersom alla vårdnadshavare alltid har rätt att föra talan om utförandet av omskärelse oberoende av vårdnadens uppgiftsfördelning.

[Social- och hälsovårdsministeriets anvisning om icke-medicinsk omskärelse av pojkar \(SHM; pdf 153 kB\).](#)

2.9 Den som utesluts från vårdnaden har talan i ärenden som gäller efternamnet

I domstolspraxisen förekommer också beslut enligt vilka ensam vårdnad som förordnats den ena föräldern inte utesluter alla beslutsrättigheter från den som utesluts från vårdnaden. Exempel: ”Modern får som ensam vårdnadshavare besluta om alla ärenden ensam, men fadern har ändå talan i ärenden som gäller barnets efternamn”. Utgångspunkten är att en förälder som utesluts från vårdnaden inte får rätt att fatta beslut, men i detta fall görs ett undantag från bestämmelsen och fadern, som inte har vårdnaden, antecknas som berättigad till information, varmed beslutsrätt P102 antecknas för honom, men inga T-koder alls. Modern antecknas som vårdnadshavare.

3 Länk till interoperabilitetsplattformen (YTI)

Kodvärdena har förts in i plattformens kodlista ”Vårdnadskoder för barn” (<https://koodistot.suomi.fi/codescheme;registryCode=vtj;schemeCode=vtjlapsenhuolto>), definitionerna uppdateras när produktionsanvändningen inleds.